

Čís. 13820.

Konkursní řád ze dne 10. prosince 1914, čís. 337 ř. zák.

K pohledávkám, jež jsou započítatelné, ač jich bylo nabyto proti úpadci po vyhlášení konkursu, patří i nároky věřitele na náhradu škody podle § 21 odstavec (1) konk. ř.

Nárok na náhradu ušlého zisku lze započísti na pohledávku z náhrady skutečné škody.

Škodou ve smyslu § 21 odst. (1) konk. ř. jest rozuměti vše, co ušlo druhé straně tím, že správce konkursní podstaty do smlouvy nevstoupil. Která škoda, a v jakém rozsahu má býti věřiteli nahrazena, o tom rozhodují předpisy občanského zákona a obchodního zákona a jest po případě nahraditi i ušlý zisk.

(Rozh. ze dne 4. října 1934, Rv II 916/32.)

Správce konkursní podstaty Jaroslava V-a domáhal se na firmě A. vrácení částky 4.912 Kč, jež byly úpadcem před prohlášením konkursu zaplacený jako záloha na zakoupený automobil, kteroužto smlouvu konkursní správce podle § 21 konk. řádu rak. zrušil. Žalovaná namítla započtením vzájemnou pohledávku 5.250 Kč z důvodu náhrady škody, která jí vznikla zrušením smlouvy. Procesní soud prvního stádu uznal podle žaloby a uvedl, že vzájemná pohledávka žalované se nehodí k započtení, že však jest po právu a to jako konkursní pohledávka třetí třídy. Odvolací soud vyhověl odvolání žalované firmy, uznal sice zažalovanou pohledávku za pravou, ale uznal dále, že jest vyčerpána vzájemnou pohledávkou žalované a důsledkem toho žalobu zamítl. Důvody: Podle nesporného stavu věci uplatňuje žalovaná firma nárok na náhradu škody ve smyslu § 21 odst. (2) star. konk. ř. Odstoupením od smlouvy, jež patří k právům konkursního správce, neruší se vlastně smlouva sama, nýbrž předmět plnění se mění v peněžitý. Takto vzniklý nárok na náhradu škody jest tedy nárokem ze smlouvy, věřitel jest věřitelem konkursním a nikoliv věřitelem podstaty. Započtení takovýchto nároků jest přípustné proti nárokům uplatňovaným touto žalobou (§ 20 (3) konk. ř. star., srovnej Dr. Jäger, kom. ke konk. ř. str. 795, Lehman str. 123 a násl.). Započtení i v souzeném případě se děje mimo konkurs a není proto zmatečnosti v tom, že rozhodl procesní soud o námitce započtení. Odvolání jest však přisvědčiti, pokud vytýká, že věc nebyla správně posouzena po stránce právní. Jest samozřejmé, že tu platí dosud předpisy konkursního řádu ze dne 10. prosince 1914 čís. 337 ř. zák., ostatně totožné s předpisy nového konkursního řádu, takže i právní zásady zůstávají nezměněny. Ohledně výše škody podle § 21 (2) star. konk. ř. platí zásady obč. zák. i obchodního zákona. Může proto žalovaná firma v souzeném případě uplatňovati škodu ve výši ušlého zisku z obchodu, který zakročením konkursního správce byl zmařen. Žalující strana se ostatně ani nepokouší v zásadě napadati uplatněný nárok na náhradu škody a nebrojí ani proti jeho výši, kterou lze zjistiti ze svědectví Karla Sch-a. Ji i první soud vzal za podklad zjištění výše škody, k čemuž se i odvolací soud plně připojuje. Tak zji-

štěna po právu jsoucí vzájemná pohledávka žalované firmy, hodící se k započtení (§ 1438 a 1439 obč. zák.), kterou nesporná pohledávka žalující strany jest vyčerpána.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalující strany.

Důvody:

Ustanovení § 20 odst. (1) konk. ř. čís. 337/1914 ř. z. vyslovuje ovšem všeobecnou zásadu, že jest nepřipustné započtení pohledávky, bylo-li jí nabyto proti úpadci po vyhlášení konkursu. Avšak z toho jsou stanoveny v odstavci (2) a (3) konk. ř. tři výjimky, mezi něž patří i nároky věřitele na náhradu škody podle § 21 odst. (1) konk. ř. Vyjimečná ustanovení jest vykládati přesně a nelze proto, jak činí dovolatel, z jedné výjimky souditi na smysl výjimky druhé a jest proto vzájemná pohledávka žalované strany započítatelná. Vytýká-li dovolatel, že nárok na náhradu ušlého zisku nelze započísti na pohledávku náhrady skutečné škody, poněvadž prý pohledávky ty nejsou rovnocenné, přehlíží, že podle ustanovení §§ 1438 a násl. obč. zák. to není předpokladem započtení. Mýlným jest názor dovolatelův, že se náhradou škody podle § 21 odstavec (1) konk. ř. nemíní i ušlý zisk, nýbrž jen nárok podle § 1447 obč. zák. Nejde o dodatečnou nemožnost plnění, nýbrž o výkon práva správci konkursní podstaty podle zákona patřícího a jest proto ustanovení § 21 odst. (1) konk. ř. o náhradě škody ustanovením zvláštním, podle něhož jest škodou rozuměti vše, co ušlo druhé straně tím, že správce konkursní podstaty do smlouvy nevstoupil. Která škoda, a v jakém rozsahu přísluší věřiteli náhrada, o tom rozhodují předpisy občanského zákona a obchod. zákona. A poněvadž jest žalovaná strana obchodnicí a prodej auta úpadci jest na její straně obchodem podle čl. 273 a 274 obch. zák., přísluší jí podle čl. 283 obch. zák. i náhrada ušlého zisku.

Čís. 13821.

Pro spor ze služebního poměru pomocného zaměstnance československých státních drah není výlučně příslušným okresní soud, a to ani za platnosti zákona o pracovních soudech ze dne 4. července 1931, čís. 131 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 4. října 1934, Rv II 467/34.)

Žalobce byl pomocným zaměstnancem československých státních drah. Vyjádřil se ke svému představenému, že službu opouští, následkem čehož byly mu zastaveny všechny služební požitky. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se žalobce na československém státu, by žalovaný byl uznán povinným uznati, že služební poměr mezi žalobcem a žalovaným nebyl rozvázán žalobcovým prohlášením, ježto prý žalobce byl tehdy nepřičetný. Žaloba byla zadána na krajském soude v B., jenž ji zamítl, maje za to, že v souzeném případě nebyla určovací žaloba přípustná. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.